



Март је месец када се многобројним активностима обележава 20. март – Национални дан борбе против рака дојке. На тај начин се скреће пажња јавности на распрострањеност болести и на подизање свести жена о значају превентивних прегледа у раном откривању болести.

Када се открије на време, рак дојке је излечив у преко 90% случајева. Самим начином лечења, које је краће и ефикасније, подиже се квалитет живота оболелих и лечених жена.

Рак дојке представља водећи узрок оболевања и умирања од малигних болести у женској популацији широм света. Према подацима Светске здравствене организације, у свету се годишње региструје скоро 1.700.000 оболелих жена, док од исте болести сваке године умре преко пола милиона њих. Према најновијим проценама СЗО и Међународне агенције за истраживање рака, само у Европи је оболело више од пола милиона жена од рака дојке. Процењена стопа оболевања у Европи је износила 74,4/100.000 жена. Србија се са процењеним стопама налази на 20. месту у односу на 40 европских земаља. Жене у Србији се налазе у средњем ризику оболевања од ове водеће малигне локализације.

Према истим проценама, 137.000 жена је умрло у Европи од рака дојке и процењена стопа морталитета износила је 14,9/100.000. Жене у Србији налазе се у високом ризику умирања од рака дојке. Србија се са процењеним стопама морталитета у односу на 40 европских земаља налази на првом, односно другом месту заједно са Црном Гором.

Рак дојке је водећи малигни тумор у оболевању и умирању код жена у Србији. Према последњим подацима Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут”, у Републици Србији је регистровано 4494 новооболелих и 1766 умрлих жена од рака дојке. Стопа оболевања од рака дојке код жена у Републици Србији износила је 67,2 на 100.000, а стопа умирања 20,7 на 100.000 жена.

У односу на претходни период, забележен је пораст узрасно-специфичних стопа оболевања од 40. године живота, а највише стопе оболевања су забележене у најстаријим узрастима – од 60. до 74. године живота.

Када говоримо о умирању од малигнух тумора дојке примећује се благи пораст већ у узрасту од 45. године, али највише стопе умирања су и даље у узрастима од 55. до 74. године живота.

Високе стопе оболевања у узрастима од 55. до 74. године прате у истим узрастима и високе стопе умирања, што највероватније говори о касном јављању жена тог узраста, када је малигна болест већ у узнапредовалом стадијуму, односно већ су присутне удаљене метастазе на суседним органима.

Рак дојке је један од водећих узрока превремене смрти код жена у Србији. Мерен годинама изгубљеног живота рак дојке је на 3. месту као узрок смрти код жена старости 45–64. године, после цереброваскуларних болести и исхемијске болести срца.

Висока учесталост оболевања од рака дојке мора се у извесној мери приписати чињеници да до данас нису откривени или до краја разјашњени сви узроци његовог настанка, па су домети примарне превенције, у том смислу, лимитирани. Имајући ту врсту ограничења у виду, као једино доказано ефикасно решење за смањење стопе умирања од ове болести намеће се њено рано откривање, односно секундарна превенција. Пратећи препоруке Светске здравствене организације и искуства европских земаља у спровођењу популационих скрининг програма, у Републици Србији је у децембру 2012. године започет програм организованог скрининга рака дојке који има за циљ смањење смртности и унапређење квалитета живота жена оболелих од ове болести.

Пети циклус организованог скрининга рака дојке је у току. У 2021. години прегледано је укупно 29.514 жена и откривено је 39 карцинома. У организованом скринингу учествује 35 општина, као и два мобилна мамографа.

Институти и заводи за јавно здравље широм земље у сарадњи са представницима

локалних самоуправа организују промотивне активности како би утицали на то да што већи број жена обави превентивни преглед у циљу раног откривања рака дојке. Откривањем рака дојке у раној фази болести ствара се могућност за његово ефикасно лечење. Правовременом применом одговарајуће савремене терапије и даљим континуираним третманом, могуће је очувати здравље и значајно унапредити квалитет живота оболелих жена.

Мобилни мамограф чији рад организује Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” уз подршку Министарства здравља

,  
од 15

.  
до 31.

марта се налази на локацији Цариградски друм, на Калемегдану

и

врши прегледе за све заинтересоване жене узраста од 45

до

69 година са територије Града Београда.

Акција је организована како би на најбољи могући начин, у сусрет Националном дану који се обележава 20. марта, подсетили наше суграђанке колико је важан мамографски преглед.

[Епидемиолошки подаци рака дојке](#)

[Резултати организованог скрининга рака дојке](#)

**Оптерећење раком у Србији– [прилог](#)**

**Више информација на:**

<https://ecpc.org/wp-content/uploads/2020/04/Covid-19-guidelines-Serbian.pdf>

<https://www.uicc.org/blog/how-covid-19-vaccines-could-help-put-cancer-care-back-track>

<https://www.cdc.gov/cancer/survivors/staying-well-during-covid-19.htm>